

Kedvenc énekeim 30.: É 270

Június 24-én ünnepeljük Keresztelő Szent János születését. Az ünnep himnusza az É 270-es ének:

Hogy dicsérhessünk könnyű énekszóval,
s elmondjuk élted tündöklő csodáit:
bűnös lelkünknek kötelékét oldd meg,
Szent János mártír!

<https://www.youtube.com/watch?v=lvdR6Fvznl>

Az igazi kedvenc azonban nem is ez, hanem ennek a latin eredetije egy másik dallamon.

Ut queant laxis
Resonare fibris
Mira gestorum
Famuli tuorum
Solve polluti
Labii reatum
Sancte Johannes.

<https://www.youtube.com/watch?v=9fMppPLocmo>

Akkortájt, amikor nálunk Szent István volt a király élt az itáliai Arezzóban egy zenész szerzetes: Guido. Valószínűleg az ő szerzeménye ez a dallam. Ennek az az érdekessége, hogy minden sora egy hanggal feljebb kezdődik. Ezért az egymás felett levő hangokat Guido a sorok kezdő szótagjairól nevezte el, így igen megkönnyítette egy-egy ének megtanulását. Magyarán így születtek a szolmizációs nevek.

Eleinte tehát ezeket használták énektanítás során: ut, re, mi, fa, sol, la. Mivel a 7. hang nem szerepelt az énekben, annak később alkottak nevet: ez lett a „ti”. Később az „ut” helyett kerestek egy olyan elnevezést, ami mássalhangzóval kezdődik, merthogy azt könnyebb tisztán kiénekelni. Így született meg az „ut” helyett a „do”. A „sol” pedig lerövidült: lett belőle: „so”.
(v. ö.: Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián? 84. oldal.)

Egy régi kabaréban hangzott el: „Valakit azért büntettek meg, mert szolmizált. Azt énekelte, hogy dó-lá-ré-lá-dó.” (Értsd: dollár eladó)